P9_TA(2021)0483

Situace v oblasti lidských práv v Kamerunu

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 25. listopadu 2021 o situaci v oblasti lidských práv v Kamerunu (2021/2983(RSP))

(2022/C 224/12)

Evropský parlament,

— s ohledem na svá předchozí usnesení o Kamerunu, zejména na usnesení ze dne 18. dubna 2019 [1],

— s ohledem na zprávu Úřadu OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí ze dne 5. listopadu 2021 o situaci v Kamerunu a na výroční zprávu EU o lidských právech a demokracii ve světě za rok 2020 – zprávu o Kamerunu ze dne 21. června 2021,

— s ohledem na dohodu o partnerství AKT-EU („dohoda z Cotonou"),

— s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948,

— s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966,

— s ohledem na Úmluvu OSN o právech dítěte, kterou Kamerun ratifikoval v roce 1993,

— s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů z roku 1981,

— s ohledem na ústavu Kamerunské republiky,

— s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,

A. vzhledem k tomu, že původně pokojné protesty podporované Konsorciem kamerunské anglofonní občanské společnosti v roce 2016 proti marginalizaci kamerunských anglofonních regionů ze strany federální vlády byly potlačeny státními orgány za použití extrémního násilí, načež zesílila podpora separatismu, vzniklo několik separatistických milicí požadujících nový stát zvaný „Ambazonie" a začal krvavý vojenský konflikt;

B. vzhledem k tomu, že předpokladem míru je dialog a že vláda prezidenta Paula Biyi soustavně odmítá přímé rozhovory se všemi separatistickými vůdci z anglofonních regionů;

C. vzhledem k tomu, že Kamerun současně čelí řadě politických a bezpečnostních výzev, včetně hrozeb ze strany skupiny Boko Haram v Nejsevernějším regionu a vnitrostátního ozbrojeného separatistického povstání, které v anglofonním Severozápadním a Jihozápadním regionu neustává již téměř pět let;

D. vzhledem k tomu, že anglofonní učitelé a právníci uspořádali v roce 2016 v Severozápadním a Jihozápadním regionu pokojné stávky a demonstrace proti zavedení francouzského právního systému a francouzštiny na soudech a ve školách v těchto regionech, což vyvolalo krizi; vzhledem k tomu, že ozbrojený konflikt, který přetrvává od roku 2017, má v anglofonních regionech Kamerunu na svědomí tisíce životů a způsobil skutečnou humanitární krizi;

E. vzhledem k tomu, že k dnešnímu dni přišlo o život více než 3 000 civilistů a stovky příslušníků bezpečnostních sil; vzhledem k tomu, že v důsledku probíhajícího konfliktu v Kamerunu byl vnitřně vysídlen více než jeden milion lidí; vzhledem k tomu, že více než 2,2 milionu lidí potřebuje humanitární pomoc a více než 66 000 lidí odešlo hledat útočiště do sousední Nigérie; vzhledem k tomu, že Kamerun poskytuje útočiště více než 447 000 uprchlíkům a žadatelům o azyl; vzhledem k tomu, že dopady této krize doléhají i na kamerunský Západní region a Pobřežní region;

[1] Úř. věst. C 158, 30.4.2021, s. 7.

Čtvrtek 25. listopadu 2021

F. vzhledem k tomu, že v Kamerunu nejsou dodržovány zásady právního státu a že nezávislí pozorovatelé, včetně organizací Human Rights Watch a Amnesty International, v minulosti zdokumentovali vojenská soudní řízení poznamenaná závažnými věcnými a procesními nedostatky, kdy byly vážně ohroženy presumpce neviny, právo na řádnou obhajobu a nezávislost řízení a soudnictví obecně;

G. vzhledem k tomu, že četnost a závažnost střetů mezi anglofonními separatistickými ozbrojenými skupinami a vládními bezpečnostními silami roste; vzhledem k tomu, že humanitární pomoc byla v postižených regionech rovněž těžce narušena v důsledku působení nestátních ozbrojených skupin a opatření omezujících volný pohyb osob, což vedlo k tomu, že lidé v těchto regionech trpí závažným nedostatkem potravin a desítky tisíc lidí nemají přístup k životně důležité zdravotní péči; vzhledem k tomu, že z humanitárních důvodů bylo uděleno jen několik málo výjimek z opatření omezujících volný pohyb osob, a v důsledku toho došlo k výraznému narušení distribuce pomoci; vzhledem k tomu, že agentury OSN byly nuceny pozastavit humanitární činnost bez ohledu na zvýšenou zranitelnost způsobenou pandemií COVID-19;

H. vzhledem k tomu, že nejhorší důsledky násilí a konfliktu mezi vládou a separatistickými silami nesou civilisté, kteří také tvoří naprostou většinu obětí; vzhledem k tomu, že vláda a separatistické síly proti sobě neustále páchají odvetné útoky záměrně namířené proti civilistům a zranitelným skupinám obyvatelstva;

I. vzhledem k tomu, že Felix Agbor Nkongho, právník zabývající se lidskými právy, přední obránce práv anglofonní menšiny a zastánce mírového řešení krize, již několikrát obdržel od ozbrojených separatistických skupin výhružky smrti; vzhledem k tomu, že Felix Agbor Nkongho není jedinou osobou, která čelí útokům a obtěžování;

J. vzhledem k tomu, že od voleb v roce 2018 prudce vzrostlo politické napětí v podobě etnicky či politicky motivovaných nenávistných verbálních projevů, které se ještě vystupňovaly na platformách sociálních sítí;

K. vzhledem k tomu, že vládní síly provádějí mimosoudní popravy civilistů, včetně žen a dětí, dopouštějí se mučení a špatného zacházení, páchají sexuální násilí včetně znásilnění a násilí na základě pohlaví, ničí majetek, včetně vesnic, domovů, zdravotnických zařízení a nemocnic, rabují a svévolně zatýkají a zadržují občany, a to vše v důsledku nepřátelských akcí nebo údajné spolupráce se separatisty;

L. vzhledem k tomu, že v prvních pěti měsících roku 2021 provedli ozbrojení separatisté ve 13 městech nejméně 27 útoků improvizovanými výbušninami, což je více než za všechny předchozí roky krize dohromady; vzhledem k tomu, že separatisté se dopustili znásilňování, zabíjení, mučení, násilných fyzických útoků a únosů stovek lidí a výhrůžek vůči nim, včetně žen, humanitárních pracovníků, učitelů a dětí, o nichž předpokládali, že spolupracovali s armádou;

M. vzhledem k tomu, že konflikt má nepřiměřený dopad na děti, neboť 700 000 studentů bylo v důsledku nuceného bojkotu škol v anglofonních regionech zbaveno práva na vzdělání; vzhledem k tomu, že od srpna 2021 představují děti v Kamerunu 28 % osob, které přežily genderově podmíněné násilí, a že čelí zvýšenému riziku náboru do armády, dětské práce a zneužívání, přičemž v Kamerunu bylo údajně zneužito více než 50 % dětí; vzhledem k tomu, že podle Populačního fondu OSN bylo 38 % žen v Kamerunu ve věku 20–24 let provdáno před dosažením věku 18 let a 13 % bylo provdáno před dosažením věku 15 let;

N. vzhledem k tomu, že prezident Biya v reakci na mezinárodní tlak zřídil vyšetřovací komisi pro zabíjení v Ngarbuhu, načež vláda připustila, že její bezpečnostní síly nesou určitou odpovědnost, a oznámila zatčení příslušných osob; vzhledem k tomu, že v této věci však nejsou k dispozici žádné další informace;

O. vzhledem k tomu, že bylo přísně prosazováno omezení volného pohybu osob, včetně uzavření téměř všech škol a vzdělávacích středisek; vzhledem k tomu, že vůči jednotlivcům, kteří odmítali dodržovat omezení volného pohybu osob, včetně dětí a učitelů, bylo pácháno násilí; vzhledem k tomu, že docházelo k útokům na školy, univerzity a nemocnice, čímž se zhoršilo a prodloužilo porušování práva na přístup ke vzdělání a znemožnil se přístup k základním zdravotnickým službám;

P. vzhledem k tomu, že od prezidentských voleb v roce 2018 napětí v zemi vzrostlo; vzhledem k tomu, že v září 2019 prezident Biya uspořádal národní dialog s cílem vyřešit konflikt mezi ozbrojenými silami a separatistickými povstalci v anglofonních oblastech; vzhledem k tomu, že provádění opatření přineslo během dvou let jen skromné výsledky; vzhledem k tomu, že různé pokusy o vyřešení krize v Kamerunu v letech 2020 a 2021 selhaly;

Q. vzhledem k tomu, že dosud nebyly podepsány prezidentské dekrety, které stanoví přenesení pravomocí a postupný přesun lidských a finančních zdrojů na decentralizované orgány, což mělo konkrétně realizovat proces decentralizace;

R. vzhledem k tomu, že vláda nadále omezuje svobodu projevu a sdružování a je čím dál méně tolerantní vůči politickému nesouhlasu; vzhledem k tomu, že po demonstracích vyzývajících k mírovému řešení krize v anglofonních oblastech byly zatčeny stovky členů a příznivců opoziční strany; vzhledem k tomu, že političtí oponenti, demonstranti, novináři a občanská společnost čelí neustálému omezování;

S. vzhledem k tomu, že podle kamerunského trestního zákoníku se sexuální vztahy mezi osobami stejného pohlaví trestají odnětím svobody až na pět let; vzhledem k tomu, že v posledních letech a měsících došlo podle zpráv k mnoha případům zatčení a obtěžování osob LGBTQI;

T. vzhledem k tomu, že Kamerun čelí dalším hrozbám ze strany skupiny Boko Haram a Islámského státu v provincii Západní Afrika (ISWAP) v Nejsevernějším regionu; vzhledem k tomu, že útoky islamistické ozbrojené skupiny Boko Haram, které zahrnují každodenní zabíjení, únosy, loupeže a ničení majetku, představují závažné porušování lidských práv, mezinárodního práva a mezinárodního humanitárního práva; vzhledem k tomu, že do těchto útoků jsou rovněž zapojeni dětští sebevražední atentátníci a vojáci; vzhledem k tomu, že od prosince 2020 zabila skupina Boko Haram nejméně 80 civilistů, přičemž v srpnu 2021 bylo v zemi více než 340 000 vnitřně vysídlených osob; vzhledem k tomu, že předpokládaná smrt vůdce skupiny Boko Haram Abubakara Shekaua v boji s odštěpenou frakcí ISWAP v Nigérii dopomohla organizaci ISWAP k upevnění moci, a zvýšila tak nejistotu v kamerunském Nejsevernějším regionu; vzhledem k tomu, že vládní síly nejsou schopny postižené obyvatelstvo účinně chránit;

1. je hluboce znepokojen situací v oblasti lidských práv v Kamerunu; zdůrazňuje právo občanů na svobodu projevu, shromažďování a sdružování; vyzývá k dodržování lidských práv a naléhavě vyzývá kamerunskou vládu, aby přijala veškerá nezbytná opatření a dodržovala své závazky chránit tato práva;

2. naléhavě vyzývá vládu Kamerunu a politické a vojenské vůdce separatistických skupin, aby se dohodli na humanitárním příměří, a vybízí strany konfliktu, aby se domluvily na opatřeních budování důvěry, jako je propuštění nenásilných politických vězňů a ukončení bojkotů škol; naléhavě vyzývá vládu prezidenta Biyi a anglofonní separatisty, aby okamžitě znovu zahájili mírové rozhovory; naléhavě vyzývá mezinárodní společenství, zejména Africkou unii, státy střední Afriky a EU, aby přispěly k usnadnění dialogu a nabídly, že budou jednat jako prostředníci; zdůrazňuje význam regionální spolupráce a naléhavě vyzývá vládu, aby úzce spolupracovala s Africkou unií a Hospodářským společenstvím států střední Afriky; vyjadřuje politování nad neschopností a neochotou obou stran konfliktu zapojit se do skutečně smysluplných mírových rozhovorů s cílem tento konflikt vyřešit; je přesvědčen o tom, že jedinou cestou k dosažení trvalého míru je politický dialog vedený v duchu kompromisu, účinné politické účasti a zapojení všech příslušných zainteresovaných stran; vyzývá vládu Kamerunu i vedoucí představitele separatistických skupin, aby pro okamžitá a přímá jednání využívali stávajících nabídek zprostředkování, které dostaly od třetích stran;

3. odsuzuje porušování lidských práv, mezinárodního práva a mezinárodního humanitárního práva, jichž se strany ozbrojeného konfliktu dopouštějí, a zdůrazňuje význam boje proti beztrestnosti; vyzývá kamerunské orgány, aby zajistily nezávislé, účinné, transparentní a nestranné vyšetřování a stíhání závažných porušení práv ze strany státních i nestátních aktérů v souladu s mezinárodním právem a standardy, a žádá, aby osoby odpovědné za porušování lidských práv byly hnány k odpovědnosti a postaveny před soud ve spravedlivém procesu, neboť je třeba ukončit beztrestnost a zajistit nezávislost soudnictví, což jsou klíčové prvky právního státu a základy fungující demokracie;

4. vyzývá kamerunskou vládu, aby ratifikovala Římský statut Mezinárodního trestního soudu; naléhavě vyzývá EU, aby k posílení obrany lidských práv v Kamerunu využila veškerý politický vliv, jejž jí dává její rozvojová pomoc a další dvoustranné programy;

5. staví se proti tomu, aby byly k soudním řízením s civilisty využívány vojenské soudy; připomíná mezinárodní závazky ohledně spravedlivého procesu, jimiž je Kamerun vázán; připomíná Kamerunu jeho povinnost prosazovat právo všech občanů na spravedlivý proces před nezávislými soudy a dále připomíná, že vojenské soudy by neměly mít pravomoc nad civilním obyvatelstvem;

6. vyzývá kamerunské orgány, aby přestaly stavět lidi před vojenské soudy, kde se o výsledku rozhoduje předem a ukládá se trest smrti, který je podle mezinárodního práva v oblasti lidských práv nezákonný; připomíná, že trest smrti se v Kamerunu neuplatňuje od roku 1997, což představuje milník na cestě země k jeho úplnému zrušení; znovu zdůrazňuje, že EU trest smrti ve všech případech a bez výjimky jednoznačně odmítá; vyzývá kamerunskou vládu, aby zajistila zrušení tohoto trestu; vyzývá kamerunskou vládu, aby ratifikovala Druhý opční protokol k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech týkající se zrušení trestu smrti; naléhavě vyzývá soudy, aby se zdržely ukládání tohoto trestu a aby potvrdily, že nebudou trest smrti požadovat;

7. vyjadřuje politování nad používáním násilí, zejména vůči dětem, a je zvláště znepokojen dopadem krize na děti; vyzývá obě strany konfliktu, aby upustily od záměrných útoků na civilní obyvatelstvo, a naléhavě vyzývá separatisty, aby okamžitě ukončili útoky na školy a aby s okamžitým účinkem zastavili veškeré vynucované bojkoty vzdělávání a umožnili všem studentům i učitelům bezpečný návrat do škol;

8. vyzývá kamerunské orgány, aby chránily všechny ženy v zemi, zejména v oblastech konfliktu, a aby v zájmu podpory rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen zlepšily účast žen a organizací hájících práva žen na veřejném a politickém životě; žádá, aby byla vypracována konkrétní opatření EU k posílení práv různých skupin žen, se zvláštním zaměřením na mladé ženy, migrantky, ženy žijící s HIV, osoby LGBTQI a osoby se zdravotním postižením;

9. domnívá se, že klíčovým nástrojem reakce na četné výzvy v oblasti rozvoje je proces decentralizace jakožto systém hospodářské, sociální a politické správy, neboť vede k větší odpovědnosti místních politiků a místních správních orgánů vůči angažovaným občanům; vítá, že EU tento proces podporuje;

10. odsuzuje nadměrné používání a zneužívání síly proti politickým oponentům a pokojným demonstrantům; vyjadřuje politování nad používáním opatření omezujících volný pohyb osob, jako je zákaz vycházení nebo veřejných setkání, pod záminkou pandemie COVID-19 s cílem omezit svobodu projevu a tisku a právo na pokojné shromažďování; vyjadřuje znepokojení nad stavem svobody projevu a svobody tisku v Kamerunu; vyjadřuje politování nad svévolným zatýkáním a pronásledováním novinářů a opozičních politiků a nad umlčováním politického disentu; vyzývá kamerunské orgány, aby okamžitě a bezpodmínečně propustily politické oponenty, demonstranty a všechny ostatní občany, kteří byli svévolně zatčeni a jsou zadržováni výhradně pro politické účely; odsuzuje porušování základních svobod;

11. vyzývá platformy sociálních médií, aby spolupracovaly s vládou, opozicí i občanskou společností na ověřování svých stránek a aby omezovaly štvavý obsah, nenávistné verbální projevy a zavádějící informace, které ještě více narušují vztahy mezi komunitami;

12. vyjadřuje politování nad tím, že z důvodu nedostatečné bezpečnosti a silničních zátarasů v Severozápadním a Jihozápadním regionu a nedávných útoků na zdravotnická zařízení a zdravotnické pracovníky byla více než 40 000 lidem odepřena potravinová pomoc, a lituje, že v důsledku omezení volného pohybu osob došlo k zákazům humanitární činnosti; odsuzuje skutečnost, že v Severozápadním a Jihozápadním regionu Kamerunu dochází k blokování humanitární pomoci a útokům na humanitární pracovníky, které zahrnují únosy, pronásledování i vraždy; dále odsuzuje stupňující se zastrašování nezávislých pozorovatelů a obránců lidských práv, zejména obránců práv žen, jejichž činnost je v současné situaci závažného porušování lidských práv všemi stranami konfliktu důležitější než kdy jindy; trvá na tom, aby všechny strany konfliktu okamžitě zajistily pro humanitární pomoc neomezený přístup; vyzývá kamerunskou vládu, aby zajistila, aby se humanitární pomoc dostala do regionů zasažených krizí;

13. vyzývá OSN a EU, aby i nadále monitorovaly humanitární situaci a posuzovaly potřeby; žádá mezinárodní společenství včetně EU a jejích členských států, aby bezodkladně poskytly humanitární podporu, jež bude účinně reagovat na situaci a odpovídajícím způsobem uspokojovat naléhavé potřeby obyvatelstva; domnívá se, že vhodnou cestou k určení toho, do jaké míry je porušováno mezinárodní právo v oblasti lidských práv a mezinárodní humanitární právo a kdo je za ně zodpovědný, by bylo vyslání zjišťovací mise Rady OSN pro lidská práva do Kamerunu;

14. odsuzuje teroristické činy skupiny Boko Haram v Kamerunu; oceňuje úsilí kamerunských orgánů v boji proti této skupině; vyzývá mezinárodní společenství, aby podporovalo veškeré snahy bojovat proti této islamistické ozbrojené skupině; trvá na tom, že proti terorismu lze účinně bojovat pouze tehdy, pokud se budou řešit příčiny a specifické problémy související s nerovností;

15. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Komisi, Radě, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, generálnímu tajemníkovi Organizace spojených národů, vládě a parlamentu Kamerunu a spolupředsedům Smíšeného shromáždění AKT-EU.